

NIEUW BELANGHEBBEND RAPPORT OVER KLIMAATWIJZIGINGEN IN EUROPESE ZEEËN

Op 2 maart 2007 stelde dr. Katja Philippart van het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) te Brugge een nieuw rapport voor dat peilt naar de vastgestelde en voorspelde gevolgen van klimaatwijzigingen in Europese zeeën. Als voorzitter van een Europese werkgroep ingesteld door de Marine Board van de European Science Foundation die zich sinds september 2005 buigt over deze materie, gaf dr. Philippart in primeur inzage in het rapport. Daarna werd een eerste exemplaar formeel overhandigd aan Koen Verlaeckt, kabinetschef 'Wetenschap en Innovatie' van Fientje Moerman, Vice-Minister President van de Vlaamse Regering en Vlaams Minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel.

Zoals het meest recente rapport van het International Panel for Climate Change (IPCC 2007) laat zien, warmt onze aardbol de laatste decennia in hoog tempo op, grotendeels als gevolg van een door de mens veroorzaakte klimaatverandering. Het Stern Report (2006) kwantificeerde eerder al het wereldwijde prijskaartje verbonden aan deze opwarming. Dit voorliggend rapport van de Marine Board van de European Science Foundation (MB-ESF) - een Europees platform voor grensoverschrijdende samenwerking in zeewetenschappelijk onderzoek - zet de volgende stap. Het stelt de vraag: "Wat betekent dit concreet voor 'onze' zee?". Wat zal de impact zijn van klimaatwijziging in de Europese zeeën, zoals de Noordelijke IJszee, de Barentssee, de Baltische zee, de Noordzee, de NO-Atlantische Oceaan, de Ierse Zee en Golf van Biskaje, de Iberische opwellingszone, de Middellandse en de Zwarte Zee?

En wat blijkt? Zelfs de eerder voorzichtige klimaatscenario's zullen de mariene omgeving in Europa drastisch wijzigen. In de meest noordelijke wateren zullen de meest opvallende veranderingen gebeuren onder invloed van een wegsmelten van het zeeijs. Meer algemeen wordt in open zeeën een verdere noordwaartse verplaatsing van zeeorganismen verwacht, met Atlantische soorten die het in de meest noordelijke zeeën overnemen van Arctische soorten, en subtropische dieren en planten die soorten van gematigde streken in meer zuidelijke wateren verdringen. De Baltische Zee zal, ten gevolge van een verhoogde rivierafvoer,

verzoeten waardoor er zich een verschuiving aankondigt van mariene soorten naar brakwater- en zoetwaterorganismen. In meer afgesloten zeeën - zoals de Middellandse en de Zwarte Zee - dreigen hogere temperaturen inheemse soorten in de hoek te drummen, en ruimte te laten voor de introductie van niet-inheemse organismen.

Nu de gevolgen van klimaatwijziging op onze zeeën onvermijdbaar zijn geworden, is het van het grootste belang deze invloeden beter te begrijpen om zo gepaste strategieën naar voor te kunnen schuiven. Vanuit zijn finale doelstelling om te adviseren over de Europese noden op vlak van zeewetenschappen, identificeert dit rapport alvast de uitdagingen voor de toekomst. Deze situeren zich op het vlak van monitoring van klimaatwijziging, modellering, ontwikkeling van gaadmeters, onderzoek en ontwikkeling.

(JS)

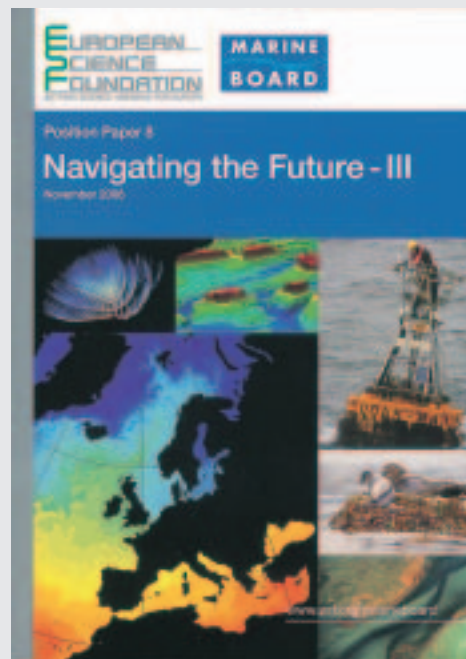
'NAVIGATING THE FUTURE III' EEN BLAUWDRIUK VOOR DE EUROPESE ZEEWETENSCHAPPEN VAN DE TOEKOMST

De zeeën en oceanen zijn ontzettend belangrijk voor de welvaart en het welzijn op aarde. Dat kon je al lezen in 'Planeet Aarde... wablief?' (pag. 11-16). Om die grote blauwe plas nu ook duurzaam te beheren, zijn metingen en kennis onontbeerlijk. Daarom tekende de Marine Board van de European Science Foundation in een recent rapport de krijtlijnen uit voor een toekomstige Europese strategie inzake marien onderzoek.

In 'Navigating the future III' schetsen Europese mariene wetenschappers hun visie over de belangrijkste thema's en onderzoeksprioriteiten binnen hun onderzoeksveld in de nabije toekomst. Ze houden hierbij rekening met de prioriteiten binnen het 7de Kaderprogramma, het Europese maritieme beleid, de nationale onderzoeksprogramma's, de Europese Mariene

Strategie en de Galway Declaration 2004. Daardoor geeft het rapport een goed beeld van de uitdagingen en opportuniteiten voor wat betreft het marien onderzoek en de technologische ontwikkeling, als basis voor het uittekenen van toekomstige prioriteiten en strategieën. Daarnaast biedt dit 68 pagina's tellende document een klaar overzicht van de belangrijkste organisaties en netwerken die op Europees vlak het zeeonderzoek helpen sturen. Exemplaren zijn te bestellen via: www.esf.org en kunnen rechtstreeks worden gedownload op: <http://www.est.org/fileadmin/be-user/publications/Navigating-the-Future-III.pdf>.

(JS)

■ Uit het nieuwste rapport van de Marine Board van de European Science Foundation (MB-ESF) blijkt dat de Europese zeeën reeds in volle verandering zijn ten gevolge van de klimaatsopwarming (MD)

ZEGSLIEDEN EN FOTO'S GEZOCHT VOOR HET PROJECT 'DE ZEE VAN TOEN'

Je kunt er niet meer naast kijken, niet in het echt en niet in de media: klimaatsverandering is 'hot'. Ook het zeemilieu ontsnapt niet. Maar hoe zag onze zee er vroeger eigenlijk uit? Het antwoord is ontvullend: we weten het niet goed. Voldoende reden en hoog tijd om te proberen de kennis die er nog is te recupereren. Deze kennis is vooral te vinden bij zij die het meest met de zee in contact kwamen: de bejaarde kustbewoners, en dan met name de gewezen beroepsvissers. Vandaar dat het project 'De Zee van Toen' een bijdrage wil leveren aan deze "ecologische geschiedenis" van de zuidelijke Noordzee. Dit gebeurt aan de hand van een gerichte bevraging van vissers op rust. Hoe hebben zij de zee en eventuele veranderingen ervaren in de periode 1930-1980?

Om de diverse ingewonnen informatie en ervaringen zo goed mogelijk te ontsluiten, komen er aan het eind twee soorten publicaties. De eerste focust op de 'droge' historische componenten, het verhaal van de zee door de vissers verteld: de soortverhoudingen van de vangsten, de zeldzame vissen, de hinder door kwalleninvasies,... kortom alle biologische of ecologische eigenaardigheden en avonturen die de vissers hebben meegemaakt tijdens hun actieve carrière in de nabije wateren (zuidelijke Noordzee, oostelijke Kanaal). Daarnaast komen er ook educatieve activiteiten en uitgaven over 'de Zee van Toen' ten bate van onderwijs en het brede publiek. Kent u boeiende zegslieden (hoe ouder, hoe liever)? Of beschikt u zelf over boeiende informatie (eigen ervaringen, getuigenissen, foto's uit de oude doos, geschreven bronnen, familie-archief,...)? De visserijsector, de erfgoedsector, visserijmusea, historici en heemkundigen, zeewetenschappelijke instellingen, natuurorganisaties,... iedereen kan hierbij helpen en heeft baat bij kwaliteitsvolle eindproducten.

Meer info: Guido Rappé (guido.rappe@west-vlaanderen.be of 059/34 01 66) of neem een kijkje op de website (www.west-vlaanderen.be/dezeevantoen).

(GR)

DE ZUIDELIJKE NOORDZEE: EEN OPEN BOEK

Een dagje aan zee roept bij de aandachtige bezoeker al snel een aantal vragen op. Het begint met de rit naar zee. De verkeersintensiteit op de autosnelweg richting kust steeg sinds 1999 met 15% (2004) en ook een parkeerplekje zoeken hoort bij de uitdaging van een dagtrip met de auto. De waarde van de bouwgrond aan zee (gemiddeld 40 EUR/m² in 1999 tot 140 EUR/m² in 2003) maakt een garage of vaste parkeerplaats immers al bijna zo duur als een kleine woning in het hinterland... En wat met onze beruchte 'bouwwoede'? Rondom de zuidelijke Noordzee steeg het aandeel bebouwd oppervlak in de kustgemeenten gemiddeld van 15% (1990) naar 17% (2000). Zoom je even in op de eerste kilometer langs de kust, dan scoort België met 47% bebouwd oppervlak het hoogst (gegevens 2000).

Dit en nog veel meer kustrelevante informatie kun je raadplegen in het boek 'State of the Coast of the Southern North Sea: an indicators-based approach to evaluating sustainable development in the coastal zone of the Southern North Sea' of via de website

■ Het recent gestarte project 'De Zee van Toen' polst naar de veranderingen in het zeemilieu door vissers te bevragen over hun vangsten in de periode 1930-1980 (MD)

www.vliz.be/projects/SAIL. Wil je piepen hoe je gemeente zich verhoudt tot de buurgemeenten of de Noorderburen? Of wil je cijfers zien over (strand)waterkwaliteit, olievervuiling op zee, zwerfvuil op het strand, of de rol van zeehavens, toerisme en visserij in de lokale economie en tewerkstelling? Het kan allemaal in dit rijkelijk geïllustreerd werk, vol grafiek- en kaartmateriaal.

Het boek kan terugvallen op enkele honderden datasets van wetenschappelijk betrouwbare gegevens die het Vlaams Instituut voor de Zee verzamelde in opdracht van het SAIL partnerschap. Dankzij de voortreffelijke medewerking van meer dan 300 dataleveranciers in Engeland, Frankrijk, Nederland en België konden 45 aandachtsthema's in de kijker worden geplaatst voor een 1700 (kust- en hinterland)gemeenten in een gebied gaande van Essex, Thames en Kent (Engeland), over Nord-Pas de Calais (Frankrijk) en West-Vlaanderen (België) tot in Zeeland (Nederland). Op lokaal vlak werkt het VLIZ nauw samen met het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer om in dit en andere projecten een objectieve en wetenschappelijk onderbouwde informatiestroom voor het kustgebied te verzekeren.

(AL)

BEZOEKERSCENTRUM UITKERKSE POLDER IN EEN NIEUW JASJE GESTOKEN

Zondag 4 februari was een hoogdag voor de Uitkerkse Polder en voor het motto "natuur voor en door iedereen". Onder het goedkeurend oog van minister van Toerisme Geert Bourgeois en een duizendtal andere gasten opende het vernieuwde bezoekerscentrum Uitkerkse Polder z'n deuren. Een gloednieuwe vleugel - opgetrokken als voorbeeldproject duurzaam bouwen en ingericht als onthaalruimte - en een nieuwe interactieve tentoonstelling vormen de blikvangers van de slogan "een polder voor mens en natuur" die Natuurpunt en haar partners de afgelopen jaren in de praktijk brachten. De duizenden recreanten die jaarlijks het bezoekerscentrum als tussenstop of vertrekpunt inlassen voor een al dan niet begeleide wandel- of fietstocht, zullen nu nog beter aan hun trekken komen!

(JS)

Een zicht op het vernieuwde bezoekerscentrum van de Uitkerkse Polder. Een bezoekje waard! (BS)

MD

Gèrre de zeesterre

